

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: Metody badań jakościowych
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-MBJ-35-Wsch
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): obowiązkowy
4. Kierunek studiów: Wschodoznawstwo
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): I stopień
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): III rok
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h ĆW): 30 h wykład
9. Liczba punktów ECTS: 3
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia: Magdalena Lachowicz, doktor, malachow@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: j. polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu:

C1	uksztaltowanie umiejętności i kompetencji w zakresie rozumienia podstawowych paradygmatów wiedzy naukowej, specyfiki badań ilościowych i jakościowych, rozumienia pojęcia oral history i jej metodologii badań
C2	opanowanie wiedzy o procedurach badawczych i analitycznych typowe dla opracowywania jakościowego różnorodnego materiału empirycznego
C3	umiejętność krytycznej postawy wobec wybieranych metod, technik i narzędzi badawczych
C4	umiejętność stosowania wybranych strategii badawczych w badaniach własnych
C5	umiejętność pisania raportów z jakościowych badań empirycznych

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują): ogólne kompetencje humanistyczne

3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
MBJ_01	absolwent zna i rozumie w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, procesy i zjawiska z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji oraz dotyczące ich metody i teorie badań jakościowych wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną w zakresie wschodoznawstwa w ramach dyscypliny historia (oral history)	K_W01
MBJ_02	absolwent potrafi formułować i rozwiązywać złożone problemy oceniać właściwego dobór źródeł, metod badań jakościowych i informacji z nich pochodzących	K_U01
MBJ_03	absolwent potrafi planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole a także współpracować z innymi osobami w realizacji wspólnych zadań krytyczno-analitycznych	K_U06, K_U07
MBJ_04	absolwent potrafi samodzielnie planować i realizować pracę własną i innych	K_U08
MBJ_05	absolwent jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy oraz do samodzielnego planowania i realizowania własnego uczenia się przez całe życie, w tym podnoszenia swoich kompetencji wschodoznawczych w zakresie świadomości włączenia metod badań jakościowych i oral history do swojej pracy naukowej w przyszłości	K_K01
MBJ_06	Absolwent jest zdolny do myślenia podejmowania działań w zakresie uzyskania danych jakościowych poznanymi metodami, w sposób samodzielny i przedsiębiorczy wykazuje wiedzę i chęć współpracy z otoczeniem w celu realizacji idei projektu naukowego	K_K05

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Podstawy badań empirycznych. Podejście naukowe. Badania – podstawowe pojęcia i definicje. Podstawowe elementy procesu badawczego. Problemy etyczne badań. Pojęcie oral history.	MBJ_01
Charakterystyka podejścia jakościowego, porównanie jakościowych i ilościowych metod badawczych, badania jakościowe w Polsce i na obszarze postsowieckim.	MBJ_01 MBJ_02 MBJ_03
Obserwacja jako metoda – zasady, zastosowanie i trudności. Obserwacja – rodzaje, zasady i zastosowanie do odpowiednich problemów. Trudności w czasie obserwacji. Jakościowa technika obserwacji. Rejestrowanie danych.	MBJ_01 MBJ_02 MBJ_03
Wprowadzenie do badań z zastosowaniem techniki wywiadu. Planowanie badań, prowadzenie i jakość wywiadu. Wybór techniki wywiadu. Badania jakościowe w Polsce i na obszarze postsowieckim	MBJ_01 MBJ_02 MBJ_03
Wywiad jako technika zdobywania informacji, konstruowanie narzędzi do wywiadów, wprowadzenie w zasady przeprowadzania wywiadów (faktograficznych, konceptualnych, fokusowych, narracyjnych, dyskursywnych). Wybór podmiotu badania. Badania jakościowe w Polsce i na obszarze postsowieckim	MBJ_01 MBJ_02 MBJ_03
Transkrypcja i analiza danych. Weryfikacja i uogólnianie wiedzy uzyskanej za pomocą wywiadów: problem obiektywności, rzetelności i trafności. Przedstawianie wiedzy: techniki raportów.	MBJ_01 MBJ_02 MBJ_03
Podstawy badań fokusowych. Konceptualizacja projektu badawczego, dobór próby. Praktyczne aspekty planowania i prowadzenia badań fokusowych.	MBJ_01 MBJ_04 MBJ_06
Generowanie danych w wywiadach fokusowych. Porównanie fokusu i wywiadu indywidualnego. Analiza techniki prowadzenia fokusów. Analiza danych: generowanie, korygowanie i modelowanie ram kodowania.	MBJ_01 MBJ_04
Analizowanie danych jakościowych: specyfika analizy jakościowej. Analiza biograficzna i narracyjna. Analiza porównawcza. Metoda biograficzna i analiza dokumentów osobistych. Narracje o rzeczywistości: technika wywiadu narracyjnego. Badania jakościowe w Polsce i na obszarze postsowieckim.	MBJ_01 MBJ_05 MBJ_06
Analiza konwersacji, dyskursu i dokumentów. Studium przypadku. Praktyczna strona archiwizacji źródeł wywołanych. Badania jakościowe w Polsce i na obszarze postsowieckim.	MBJ_01 MBJ_05 MBJ_06

5. Zalecana literatura:

Literatura podstawowa:

- R. Barbour, *Badania fokusowe*, Warszawa 2011
 U. Flick, *Projektowanie badania jakościowego*, Warszawa 2011
 G. Gibbs, *Analizowanie danych jakościowych*, Warszawa 2011
 S. Kvale, *Prowadzenie wywiadów*, Warszawa 2011
 T. Rapley, *Analiza konwersacji, dyskursu i dokumentów*, Warszawa 2010
 Ch. Frankfort – Nachmias, D. Nachmias, *Metody badawcze w naukach społecznych*, Poznań 2001
 A.N. Oppenheim, *Kwestionariusze, wywiady, pomiary postaw*, Poznań 2004

Literatura uzupełniająca:

- M. Angrosino, *Badania etnograficzne i obserwacyjne*, Warszawa 2010.
 M. Banks, *Materiały wizualne w badaniach jakościowych*, Warszawa 2009
 M. Hammersley, P. Atkinson P., *Metody badań terenowych*, Poznań 2000
 K. Konecki, *Studia z metodologii badań jakościowych. Teoria ugruntowana*, Warszawa 2000

Lektury obowiązkowe z zakresu projektów badawczych przeprowadzonych metoda badań jakościowych (1 do wyboru):

A. Horolets, KONFORMIZM, BUNT, NOSTALGIA. Turystyka niszowa z Polski do krajów byłego ZSRR, Kraków 2013

W. Kudela-Świątek, ODPAMIĘTANE. O historii mówionej na przykładzie narracji kazachstańskich Polaków o represjach na tle narodowościowym i religijnym, Kraków 2013

E. Michna, Kwestie etniczno-narodowościowe na pograniczu Słowiańszczyzny wschodniej i zachodniej. Ruch rusiński na Słowacji. Ukrainie i w Polsce, Kraków: Polska Akademia Umiejętności. Prace Komisji Wschodnioeuropejskiej, T. VIII, Kraków 2004

Pamięć-Pogranicze-Oral History, pod redakcją Anety Popławskiej, Barbary Świtalskiej, Marcina Wasilewskiego, Warszawa 2014

A. Wylęgała, Przesiedlenia a pamięć. Studium (nie)pamięci społecznej na przykładzie ukraińskiej Galicji i polskich "Ziem Odzyskanych", Warszawa 2015

A. Wylęgała, Polacy w Galicji podczas drugiej wojny światowej: doświadczenie i pamięć, Wrocławski Rocznik Historii Mówionej Rocznik IV, 2014, ISSN 2084-0578, s. 48-68

Literatura jest dostępna:

Biblioteka Wydziałowa z działem Wschodoznawczym, Biblioteka UAM, materiały w formie elektronicznej udostępniane przez wykładowcę

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	X
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	X
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	X
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śnieżowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
	MBJ_01	MBJ_02	MBJ_03	MBJ_04	MBJ_05	MBJ_06
Egzamin pisemny						
Egzamin ustny						
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						

Kolokwium ustne	X	X	X	X	X	X
Test						
Projekt						
Esej						
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) – prezentacja projektu naukowego w formie analizy lektury	x	x	x	x	x	x
...						

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	10
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	20
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		90
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0):

Znakomicie orientuje się w zasadach przeprowadzenia projektu metodą badań jakościowych, właściwie operuje terminologią, używa pojęć z zakresu metod badań jakościowych, krytycznie i twórczo ocenia projekt naukowy (wybraną lekturę)

dobry (db; 4,0):

dobrze orientuje się w zasadach przeprowadzenia projektu metodą badań jakościowych, właściwie operuje terminologią, używa pojęć z zakresu metod badań jakościowych, krytycznie ocenia projekt naukowy (wybraną lekturę)

dostateczny (dst; 3,0):

dostatecznie orientuje się w zasadach przeprowadzenia projektu metodą badań jakościowych, właściwie operuje terminologią, rozróżnia pojęcia z zakresu metod badań jakościowych i ilościowych, wskazuje elementy projektu naukowy na podstawie wybranej lektury

niedostateczny (ndst; 2,0):

niedostatecznie orientuje się w zasadach przeprowadzenia projektu metodą badań jakościowych, niewłaściwie operuje terminologią, nie rozróżnia pojęcia z zakresu metod badań jakościowych i ilościowych, zna jedynie podstawowe elementy projektu naukowy na podstawie wybranej lektury

Warunkiem zaliczenia jest przygotowanie i właściwe przedstawienie w grupach wybranej lektury obowiązkowej i krytyczna ocena jej treści pod kątem przeprowadzenia projektu naukowego z zakresu oral history i realizacji badań metodą jakościową